

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Concil. Ariminense Arrianum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

bo quodam Ecclesiis languentibus, segnior quidem, sed non minus gravis cura Principem exercebat: quod licet Arriani, quibus favebat, superiores viderentur, necdum tamen de fide, inter Episcopos, conveniret. Igitur apud Ariminum, urbem Italiae, Synodum congregari jubet: id-

ferre, quæ idem scripserit ex Marcellino presbytero: Post impiam, inquit, Hosii prævaricationem, dum S. Gregorius Liberianus episcopus, in Cordubensem urbem, juxta Imperiale decretum fuisset adductus, ac minime vellet illi communicare, commotus Hosius dixit Clementino Constantii Principis vicario, ut mitteret eum in exilium. At ille, non audeo, inquit, episcopum in exilium mittere, nisi prius eum ab episcopatu deiceris. Ut autem vidit S. Gregorius, quod Hosius vellet ferre sententiam, appellat Christum totis fidei suæ visceribus, exclamans ita: Christe Deus, qui venturus es judicare vivos & mortuos, ne patiaris hodie, humanam proferri sententiam adversus me minimum servum tuum, qui pro fide nominis tui, ut reus assistens spectaculum factus sum, sed tu ipse, quæsi, in causa tua hodie judica, ipse sententiam proferre dignare per ultionem, non ego quasi metuens exilium fugere cupio, cum mihi pro tuo nomine nullum supplicium grave sit, sed ut multi prævaricationis errore liberentur, cum præsentem viderint ultionem. His diebus, ecce repente Hosius residens factus, quasi regalis imperii sententiam conaretur exprimere, os vertit distorquens pariter & cervicem, & desessu in terram eliditur atque illico expiravit. Tunc admirantibus cunctis etiam Clementinus ille gentilis expavit, & licet esset iudex, tamen timens, ne in se simile supplicium judicaretur, prostravit se ad pedes sancti viri, obsecrans, ut sibi parceret qui in eum divinæ legis ignoratione peccasset, & non tam proprio arbitrio quam mandati imperio. Inde est quod solus Gregorius vindicantium integram fidem nec in fugam versus est, nec passus est exilium. Unusquisque enim timuit de illo ulterius judicare. Sigon. Falsa hæc esse, ex testamento, cujus Fl. Dexter meminit, jam prolato, apparet.

1 Licet Arriani, quibus favebat, superiores viderentur, necdum tamen de fide inter Episcopos conveniret.] Mira hæc Constantii imbecillitas fuit, qui dum favet Arrianis factiosis violentisque, alteram partem, in speciem infirmiolem, vi minisque se oppressurum putabat. Hinc tot in eum execrationes Orthodoxorum, Hilarii, Hosii, Athanasii. Quorum hic enim cum Saule, Achabo, Pharaone, Pilato, Antichristo, comparat. Epistola ad Solit. Et ut aliqua juris specie agere videretur, crebras Synodos celebravit, propter quas eum etiam Paganus Marcellinus irridet. Christianam religionem absolutam, & simplicem, anili superstitione confundens: in qua scrutanda perplexius, quam componenda gravius, excitavit dissidia plurima; quæ progressa fufius aluit concertatione verborum: ut catervis Antistitum jumentis publicis ultero citroque discurrentibus per synodos, quas appellant, dum ritum omnem ad suum trahere conatur arbitrium, rei vehiculariæ succiderit nervos. Petav.

2 Apud Ariminum, urbem Italiae, Synodum congregari jubet.] Quam superfluum fuisse, post Nicænam, Athanasius variis locis ostendit. Vide eum in Epistola ad Africanos, & de Synodis Arimini ac Seleuciæ. De hac Synodo Socrates II, 29. Theodorit. II, 18. Sozomen. IV, 13, 16, 17. Niceph. IX, 39. Suaserunt autem Ariani ut concilium cogeret, non uno loco; sed Occidentalium quidem Arimini, Orientalium Seleuciæ Isauriæ. Et in his usuri erant Imperatoria potestate, ut voces ἑσίας & ὁμοεσίας, πῶς ἔστιν Ἀρεῖα καὶ ἑσυχίας ἐξ ὁμοεσίας ὡς πατέρων μετὰ τὴν ἐσυχίαν, tollerentur. Theodoritus II, 18. Philostorgius dicit Constantium ad has Synodos à Patroclo & Narcisso persuasum, IV, 10.

que ¹ Taurō præfecto imperat, ut ² collectos in unum non ante dimitteret, quam in unam fidem consentirent: ³ promisso eidem ³ Consulatu, si rem effectui tradidisset. Ita missis per Illyricum, Italiam, Africam, Hispanias Galliasque, ⁴ Magistris officialibus, ⁵ acciti numerative ⁶ quadringenti & aliquanto amplius ⁷ Occidentales Episcopi, Ariminum convenire: ⁸ quibus omnibus annonas & cellaria dare Imperator præ-

¹ *Taurō præfecto imperat.*] Tauri Præfecti prætorio per Italiam, meminit Marcellinus XXI. Qui & Ariminensi concilio præfuit. Hieron. Hac acta A. CCCIX.

² *Collectos in unum non ante dimittere.*] Eadem consuetudo Romanis Cardinalibus in creatione Pontificis, & Electorum Imperatoris.

³ *Promisso eidem Consulatu.*] Non effecisse hoc illum ex Imperatoris & Arrianorum libidine, non sequentia tantum, sed tota etiam testatur posteritas. Secundo tamen post anno, una cum Fl. Florentio consulatum inivit & adeptus est. Gifelin. Verisimile id videretur, si quidem Taurus biennio post cum Florentio consul fuit. Sigon. Consulatum post adeptus est, licet rem effectui non tradiderit. Dr.

⁴ *Magistris officialibus.*] Magistri officiales sunt, qui magistri officiorum appellantur, de quibus in libro qui dicitur Notitia utriusque Imperii. Marcellinus in historia, & post sæpe Sulpicius. Sigon.

⁵ *Acciti numerative.*] Sigonius legit: acciti aut coacti. Mihi quod verisimiliter conjiciam, nihil occurrit. Nam haud coacti, minus placet. Gifelin. Verisimillima Sigonii correctio: acciti aut coacti. Accitos significat Arrianos, coactos Catholicos.

⁶ *Quadringenti & aliquanto amplius.*] Τετρακίστοι ἀνδρες. Philostorg. IV, 10. Cum Sulpicio faciunt Athanasius de synodis & Sozomen. IV, 16.

⁷ *Occidentales Episcopi.*] Nam Occidentales Ariminum acciti. Vide Athanas. De Synodis, Socratem & Sozomenum. Unde & ἱεραρχῶν τόμος,

pro Ariminensi concilio, apud Philostorgium IV, 12. & V, 1, VII, 6. Quamquam & de Orientalibus eo cogendis agat Theodorus I, 18. & Socrates exertim testetur I, 29. quosdam Orientis Episcopos ibi fuisse. Gothof. Eἰς τὸ ἀειμένον ἐν πασῶν τῶν αἰῶν δούκων πόλεων εἰς τὸ αὐτὸ πάντες οἱ ἐπίσκοποι σωήλομεν. In Epistola Synodica ad Constantium, apud Theodorum I, 19. Olim vel ante schisma Ecclesie, ex Imperii in Orientale & Occidentale distinctione, quasi separata ac distincta utriusque orbis in rebus Ecclesiasticis habebantur concilia. Sardicense concilium ex solis Occidentalibus Episcopis congregatum fuit. Ariminense similiter solos habuit Occidentales, vetuitque Constantius, literis ad illud concilium missis, quicquam in eo tractari & definiri de Orientalibus. Non enim, inquit, de Orientalibus Episcopis in concilio visum paritur ratio aliquid definiri. Proinde super his tantum, quæ ad eos pertinere cognoscitur gravitas vestra, tractare debetis. Salmast.

⁸ *Quibus omnibus annonas & cellaria dare Imperator præceperat.*] Malim dari, ne subaudias, Taurō. Annonæ & cellaria idem sunt, atque quod Romani dicebant, loca, lautia. Cellaria enim Prohospitiis, sive cellis hospitalibus accipio. Sigon. Glossarium Vulcanii: cellarium τομεῖον. Lex Græco Lat. vetus: κελιάριον, penarius, κελιάριον, penum, κελιάριον, penarium. Onomocellaria, οἰωνόν, cellarius, τομεῖος. Crediderim Sulpitium hac voce potulenta intelligere, ut per annonam ἐδωδύμα.

præceperat: ¹ sed id nostris, id est, Aquitanis, Gallis, ac Britannis, indecens visum: ² repudiatis fiscalibus, propriis sumptibus vivere maluerunt. Tres tantum ex Britannia, ⁴ inopia proprii, publico usi sunt, cum oblatam à cæteris ³ collationem respuissent: sanctius putantes, fiscum gravare, quam singulos. ⁵ Hoc ego Gavidium Episcopum nostrum, quasi obtreçantem, referre solitum audiui: sed longe aliter senserim, ⁶ laudique attribuo Episcopis, tam pauperes fuisse, ut nihil proprium haberent, neque ab aliis potius, quam fisco, fumerent, ubi neminem gravabant, ⁶ ita in utriusque egregium exemplum. De reliquis, nihil ⁶ memoria

¹ Sed id nostris, id est, Aquitanis, Gallis, ac Britannis, indecens visum.] Ausim affirmare, illa verba (id est, Aquitanis, Gallis, ac Britannis) esse glossema imperiti alicujus, quod ex margine in textum irrepserit. Nam Sulpicius ferme cum dicit *nostris*, Catholicos intelligit, non Gallos. Et si *nostris* pro Gallis essent accipiendi, cur Britannos nominaret? Jam vero cum Galliarum provinciæ tum essent septemdecim, atque Aquitanix duæ inter eas numerentur, ridiculum videtur, Aquitanos à Gallis distinguere, quasi vero Aquitani non sint Galli. Addo etiam, Sulpicium in hoc modestiam Catholicorum laudare velle, non Gallorum. Jussit ergo Constantius dari omnibus annonas, id est, Catholicis & Arrianis, sed nostri, id est, Catholici, repudiatis fiscalibus, proprio vivere maluerunt, præter tres tantum Episcopos ex Britannia. Sigonius. Recte idem observat, multa ab aliis in hoc concilio prætermissa, Sulpicium narrare. Quod vero Sigonius dicit, *ridiculum videtur, Aquitanos à Gallis distinguere, quasi vero Aquitani non sint Galli?* non perpendit morem ejus seculi, & ipsius Sulpicii. Cujus hæc sunt, Dialogo 1, 20. *dum cogito me hominem Gallum inter Aquitanos verba facturum.* Et paulo post: *Celtice, aut si malis, Gallice loquere.* Horn.

² Repudiatis fiscalibus.] Ulpianus in

l. ix. Ne quid in loco publico fiat: Res, inquit, *fiscales, quasi proprie & private principis sunt.* In Pandectis Græcis *πάλαιον καὶ ἰδιόκτητα χωρία* vocantur fundi fiscaliis & private rationis. Eudæus. Glossarium *Fiscalion, βασιλικόν.* Græci *φισκον* definiunt *τεμεῖον Καίσερος, ἐν ᾧ παρεφυλάττετο τὸ Φισκάλια χρηματίαι, καὶ ἐργόνοιο τεμετακῆ, ἅπαντα τὸ πάλαιον ὄντα ἔδμεα μετεπλήχθησαν ἐν τῇ βασιλείᾳ ἑστίαι.*

³ Collationem.] Sic vocat, quæ & *Symbola* Græcis ac Latinis. *Sigon.* Unde *collativus venter*, in quem omnia edulia conferuntur, Plauto.

⁴ Hoc ego Gavidium Episcopum nostrum.] *Nostrium* intellige aut amicum, aut ejusdem provinciæ, aut earundem partium. *Sigon.* De Gavidio hoc nihil occurrit alibi. Gaudencius eo tempore Arimini Episcopus fuit, qui Arianos damnavit. Sed hic Gavidius haud dubie Gallus Aquiranus fuit. *Horn.*

⁵ Laudique attribuo Episcopis, tam pauperes fuisse, ut nihil proprium haberent.] Vix ullam Severus castigandi Episcopos sui temporis occasionem prætermittit, imprimis ob duo gravissima vitia, avaritiam & superbiam. Sic supra libro 1. & Dialogo 1, 14, 18. 11, 7. III, 15.

⁶ Ita in utriusque egregium exemplum.] Neque hic locus mendo caret, quantum

7 memoria dignum traditur. Sed redeo ad ordinem. Postea-
 8 quam omneis, ut supra dictum, in unum collecti sunt, fit
 9 partium secessio. ¹ Ecclesiam nostri obtinent, ² Arriani tam
 Edentum de industria vacantem, ³ orationis loco capiunt:
 10 sed hi ⁴ non amplius quam octoginta. Reliqui nostrarum
 partium erant. Igitur ⁵ frequentibus conciliis nihil actum,
 6 nostris in fide manentibus, illis de perfidia non cedenti-
 bus.

ego possum judicare: itaque opem illi
 afferat, qui potest. *Giselin.* Lego, *vita*
in utriusque egregium exemplum, ut utram-
 que vitam intellexerit, paupertatem in
 habendo, modestiam in capiendo. *Sigon.*
Probo, ita in utrisque, nisi mavelis vita
in utrisque. Hoc est, tam in iis qui ex
 publico alebantur, quam in iis qui ex
 proprio vivebant. Vide Fabrum loco su-
 perius citato.

1 *Ecclesiam nostri obtinent.*] Frequen-
 tissime Ecclesiam Sulpicius, seculi sui
 more, pro templo ponit. Exempla pas-
 sim in opusculis ejus obvia. Augustin.
 Quæst. super Levit. l. III. quæst. LVII.
Ecclesia dicitur locus, quo Ecclesia congregatur.
Et hoc quotidianus loquendi usus ob-
tinuit, ut ad Ecclesiam prodire, & ad
Ecclesiam confugere nihil aliud, nisi quod
ad locum ipsum parietesque prodierit vel con-
fugerit, quibus Ecclesie congregatio continetur.
 De quo infra pluribus.

2 *Arriani tam Edentum de industria*
vacantem.] Et hic mihi aqua hæret, ex
 Edentum tentavi facere *adem tum*: sed
 nihil mihi promovere sum visus. *Gise-*
linus. Sigonius legit: *Arriani tum adem,*
tum de industria.

3 *Orationis loco capiunt.*] Cum hæc-
 tenus ad Aëtii exortum usque homoou-
 sialta cum Arianiis communicarent,
 & omnibus ferme aliis *deomgīs φι-*
λίας & σιωθείας, excepta tantum Eu-
 charistia, ubi semel Aëtius circa preces
 & hymnos dissensionem cœpit, Homo-
 oustia & Arriani omnia quibus hæ-
 ctenus jungebantur, amicitia & con-
 suetudinis vincula ruperunt, initio An-
 tiochia facto. Communicasse autem an-

te hac Arianos & Orthodoxos in preci-
 bus & hymnis, etiam ex Sozomeno III.
 19. IV. 27. probatur. Atque hac totalis
 divisio & scissura inter partes dissentien-
 tes. *Philostorg.* III, 14. Idem Severus
 noster innuit, cum dicit Arianos alio
 loco Orthodoxis orationes suas habuisse
 in Ariminensi Synodo.

4 *Non amplius quam octoginta.*] Atha-
 nasius quinquaginta vel plures. *De Sy-*
nodis. Idem ait, ducentos partis Catho-
 licæ Ariminum concessisse. *Ad Afri-*
canos.

5 *Frequentibus conciliis nihil actum.*] Concilia vocat conventus, quibus inter
 se disceptabant in unum locum convo-
 cati. *Sigonius.* Quod alia voce Ecclesia-
 stica, *sessio* vocant. *Papias* vocabu-
 lista barbarus: *Sessio*, conventus, con-
 gregatio, ut in Synodis.

6 *Nostris in fide manentibus, illis de*
perfidia non cedentibus.] Ariani omnes
 machinas expugnandis Occidentalibus
 adhibuerunt. Dicebant *μη χρώμα*
δυσὸν ἐνεργε λείξεων, & τῶν ἀγρο-
φων, διασπαδύωμ τ' ἐκκλησίας τὸ
σῶμα, ἀλλ' εἰπεῖν μὲ ὁμοίον τὸ γένη-
σθαι τ' ἴδον κτ' πάντα, τὸ δὲ τ' ἴσως
ὡφθαλπεῖν, ὡς ἀγροφοί, ὄνομα.
 Sed Occidentales quanquam *ἀπὸ τοῖς*
ἡθεσι χρώμαδοι, non ignorarunt frau-
 dem hæreticam; ideoque Nicænam Sy-
 nodum constanter defenderunt. *Παί-*
δες γὰρ ἔφασκον εἶναι τὴν κληρονομί-
αν τὴν ἐν Νικαίᾳ πατέρων. *Theodoritus* II,
 18. Caterum etiam recenti experientia
 deprehensum frequentia de fide collo-
 quia parum ad concordiam facere. Cu-
 jus rei causa est quam Sulpicius intuit;
 quia

bus. Ad postremum placuit, ¹ decem legatos mitti ad Im- 11
peratorem, ut quæ esset partium fides & sententia, cogno- 12
sceret, sciretque, pacem cum hæreticis esse non posse. Idem
Arriani faciunt, mittuntque numero pari legatos, qui ad- 13
versum nostros, coram Imperatore, confligerent. Sed ex
parte nostrorum, leguntur homines adolescentes, parum
docti, & parum cauti: ab Arrianis autem missi senes calli- 14
di, & ingenio valentes, veterno perfidiæ imbuti, ² qui a-
pud regem facile superiores extiterunt. Sed nostris manda-
tum, ne quo modo cum Arrianis communionem inirent,
omniaque integra Synodo reservarent.

LVIII. Interim in Oriente, exemplo Occidentalium, 1
Imperator ³ jubet cunctos fere Episcopos, apud Seleuciam 2
Isauriæ oppidum congregari. Qua tempestate ⁴ Hilarius,
quartum

quia Orthodoxi non possunt quicquam
de fide remittere; Heterodoxi de perfid-
dia cedere nolunt. Videatur Sleidanus
in commentariis.

¹ Decem legatos mitti ad Imperatorem.]
Ita enim Constantius jussit. *Sozomen.*
IV. 15. Et quanquam referant, jussisse
ut decem Occidentales totidemque Ori-
entales Seleuciam evocati essent, Ariani
Ariminenses eorum loco decem mise-
runt. Quod callidum stratagema fuit:
ut qui in Synodo, ob majorem nume-
rum, & constantiam, debellari non po-
terant; eos aula, pari adversariorum
numero, corrumpere. *Horn.*

² Qui apud regem facile superiores exti-
terunt.] Præcipui fuerunt Valens & Ur-
facius, non quidem ex numero decem
legatorum, sed eos antegressi. Nam
cum ob Sirmiensem formulam hæreti-
cam, quo ab ea desistere nollent, abdi-
cati ab Orthodoxis essent, propere ad
Regem contendunt, ejusque animum
falsis criminationibus & suspicionibus
occupant. *Sozomen.* IV, 16, 18. Notum
est autem Imperatores eo tempore à
Græcis etiam βασιλεῖς dictos. Quod
nomen tum in Occidente, antiquato

jam præcorum Romanorum edicto, ne
quem Regem paterentur, invaluit.

³ Jubet cunctos fere Episcopos, apud
Seleuciam Isauriæ oppidum congregari.]

Τῆς ἰσαυρίας τοῦ Χαλκιάς. *Socrat.* Hæc
Synodus non est illa quæ Nicomediæ indi-
cta fuit. Sic enim Philostorgius existi-
mavit, Ariminense & Nicomediense
concilium simul indicta. Postea hoc, ob
terræmotum in Bithynia, Seleuciam
translatum. IV. 10. Et ei consentire So-
crates videtur II. 19. Sed uterque errat.
Nam Nicomediensis Synodus indicta
Datiano & Cereale Coss. A. CCCLVII.
ut *Socrates* tradit II, 31. *Sex. Aurel. Vi-
tor.* cap. XVI. *Idacius* in Fastis. Arimi-
nensis vero & Seleuciensis anno post
CCCLIX. Eusebio & Hypatio Coss. V. Kal.
Octobr. Episcopi Orientis circiter CLX.
convenerunt. *Sozomenus* & *Socrates* CL.
Theodoritus. De hoc concilio agunt
Socrates II, 31. *Theodoritus* II, 27, 28.
Sozomen. IV, 17, 18. *Nicephor.* IX, 43.
Athanas. lib. de Synodis Arimini & Se-
leuciæ. *Epiph.* in Semiarianis, Hæres.
LXXIII. *Basil.* I. contra Eunomium.

⁴ Hilarius, quartum jam exilii annum
in Phrygia agens.] Ex Notitia Imperii
Orientalis apparet, Phrygias duas fuisse